

Градска општина
СТАРИ ГРАД

**Програм унапређења социјалне
заштите Градске општине Стари Град**

Јануар 2015

РЕПУБЛИКА СРБИЈА – ГРАД БЕОГРАД
ГРАДСКА ОПШТИНА СТАРИ ГРАД
Веће Градске општине
I-03, Број: 020-3-31/15 – 29.01.2015.године
Београд, Македонска 42
дб-04

Веће Градске општине Стари град у Београду, на седници одржаној дана 29.01.2015. године, на основу члана 77. Статута Градске општине Стари град („Службени лист града Београда“, број 4/14 – пречишћен текст), а у вези са одредбама члана 209. Закона о социјалној заштити („Службени гласник РС“, број 24/11), доноси

ПРОГРАМ УНАПРЕЂЕЊА СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ ГРАДСКЕ ОПШТИНЕ СТАРИ ГРАД

Увод

Програм унапређења социјалне заштите Градске општине Стари град у складу са Законом о социјалној заштити, Стратегијом социјалне заштите Владе Републике Србије у процесу приступања Европској унији (октобар 2014. - трећи нацрт), Стратегијом развоја града Београда, Статутом града Београда, као и другим прописима који уређују ову област, усмерен је пре свега на примену савремених модела и стандарда социјалне заштите који унапређују социјалну сигурност суграђана/ки, пре свега најосетљивијих и најрањивијих категорија. Тиме се стварају предуслови за њихов квалитетнији живот и ствара амбијент једнаких могућности за све.

Програм унапређења социјалне заштите Градске општине Стари град, свесно је развојни јер омогућава да се новим услугама и стандардима социјалне заштите пронађу права решења за проблеме најрањивијих категорија.

За финансирање активности из области социјалне заштите, Градска општина је Одлуком о буџету за 2015. годину определила укупно **43.278.580** динара.

Увођење модела социјално одговорне локалне заједнице

Развојем модела социјалне одговорне локалне заједнице Градска општина Стари град је у периоду од 2008. године, започела са процесом деинституционализације услуга социјалне заштите на локалном нивоу.

На основу завничних статистичких података и локалних истраживања које је општина спровела као и потписивањем протокола о сарадњи са организацијама цивилног сектора и институцијама јавног сектора, као што су Градски центар за социјални рад Београд и Дом здравља Стари град, а уз сагласност Секретаријата за социјалну заштиту града Београда одређени су приоритети деловања у социјалној заштити на локалном нивоу, а уједно и реализовани први пројекти који су допринели побољшању положаја рањивијих категорија.

Пројекат "**Акција за достојанствен живот**" који је подразумевао ангажовање и запошљавање 20 жена на пословима герентодомаћица (услуга "Помоћ у кући") почео је са реализацијом 2009. године и допринео је у квалитативном и квантитативном смислу побољшања саме услуге али пре свега задовољавању потреба најстаријих житеља Старог града, побољшању положаја жена као теже

запошљиве категорије и жена жртава насиља (пет од двадесет запослених жена биле су жртве породичног насиља).

Помоћ најстаријим суграђанима допуњена је и финансирањем пројекта **"Телеасистенције" - СОС телефони** (24 часовна везе са кол центром ради мониторинга најстаријих суграђана/ки и реаговања у кризним ситуацијама).

Пројекат **"Мој стари мајстор"** - помоћ најугроженијим старачким домаћинствима ради омогућавања бесплатне интервенције мајстора за неке од мањих кварова који настају у домаћинству.

Услуга **"Персоналне асистенције"** омогућила је особама са инвалидитетом да добију за њих неопходну помоћ персоналног асистента (за кориснике ове услуге који имају преко 18 година и могу самостално да одређују време, начин и место помоћи у обављању свакодневних животних активности).

Услуга **"Личног пратиоца"** (за децу особе са инвалидитетом до 18 година и особе са сметњама у развоју који ову подршку остварују на захтев родитеља или надлежне институције а уз препоруку Интерресорне комисије као вид додатне подршке у оквиру Инклузивног образовања). Финансирање ове услуге од стране Градске општине Стари град од изузетне је важности за инвалидну децу и особе са сметњама у развоју и њихове породице а ради њиховог што већег осамостаљивања и укључења у друштвену заједницу.

Градска општина Стари град подржала је и увођење услуге **"Дневног борава за децу и особе са сметњама у развоју"** пренаменом пословног простора и финансирањем његовог уређења а ради претварања у Центар за дневни боравак особа са сметњама у развоју на Старом граду.

Осим пројекта услуга социјалне заштите Градска општина финансирала је и програме **помоћи мањинским заједницама а пре свега ромској популацији.**

- финансирање додатне наставе за ромску децу ради уписа у жељену средњу школу
- организациона и финансијска помоћ ромским породицама при пресељењу из нехигијенског насеља код СРПЦ "Милан Гале Мушкатиновић" у насеље Крњача – Рева
- организовање систематског здравственог прегледа и помоћ при добијању личних докумената уз асистенцију ДЗ Стари град
- финансијска и хуманитарна помоћ у виду хране и хигијенских пакета.
- организација трибина и јавних скупова ради побољшања положаја ромске заједнице, организовање изложби и других пригодних манифестација.

Доделом финансијских средстава из буџета правним и физичким лицима (једнократне помоћи) осим финансијских средстава за угрожене ромске породице и појединце, ова средства усмеравана су и физичким лицима у тешкој здравственој породичној и материјалној ситуацији, без обзира на њихову националну, верску или политичку опредељеност.

Помоћ за најугроженије породице избеглих и интерно расељених лица, азиланата и лица из процеса реадмисије остварује се кроз мере и активности Повереништва за избеглице Градске општине Стари град а у складу са повереним пословима Комесеријата за избеглице и миграције Републике Србије (хуманитарна помоћ, једнократне новчане помоћи, изборно право, статутарна питања и сл).

Канцеларија за младе, Кол центар Градске општине Стари град представљају праве сервисе грађана/ки и од изузетног су значаја за побољшање социјалног и хуманитарног положаја јер својим активностима, информацијама а пре свега конкретним акцијама и пројектима (доношење лекова и хране старима у условима елементарне непогоде, акцијама добровољног давања крви, чишћења снега и слично) доприносе побољшању квалитета живота не само старих него и других припадника рањивих категорија.

I DONT FALL – пројекат детекције и превенције падова код старијих од 65 година. Градска општина Стари град једна је од 6 партнера земаља Европске Уније у овом великом пројекту који траје већ трећу годину и обухвата стручне и здравствене прегледе и тренинге на узорку од 90 учесника старијих од 65 година. Они пролазе низ тераписко - физичких и ментално - когнитивних вежби које за циљ имају детекцију и превенцију падова.

Програмски циљеви

- Успостављање и мапирање социјалних проблема и успостављање јединствене базе података грађана/ки у стању социјалне потребе
- Успостављање нових модела и стандарда у креирању и пружању интегративних услуга социјалне заштите кроз координирану и континуирану сарадњу са свим потенцијалним партнерима у локалној заједници
- Потписивање протокола и успостављање континуиране сарадње са институцијама социјалне заштите, другим интегративним системима јавног сектора као и организацијама цивилног друштва
- Успостављање квалитетне и поуздане информисаности грађана/ки о значају и доступности система социјалне заштите
- Помоћ у стручном усавршавању лица и организација која пружају услуге социјалне заштите на локалном нивоу
- Успостављање модела јавно-приватног партнерства социјалне заштите на локалном нивоу
- Унапређење финансијске и материјално техничке помоћи институцијама и организацијама социјалне заштите

Програмски приоритети

- Деца и млади
- Стари
- Особе са инвалидитетом
- Жртве породичног насиља
- Незапослени
- Интерно расељена и избегла лица
- Породице са егзистенцијалним проблемима (вишечлане породице, самохране мајке)
- Роми
- Маргинализоване групе (психијатриски болесници породице палијативних болесника и друге)
- маригнализоване групе

Деца и млади

- Унапређење положаја деце са сметњама у развоју и њихових породица кроз финасирање додатне подршке у виду програма, мера и пројеката (услуга личног пратиоца, бесплатно пливање, једнократна помоћ породици и сл) а ради стварања услова за њихово што је могуће равноправније укључивање у друштвени живот
- Превенција неприхватљивог, агресивног или деструктивног понашања деце и младих а кроз едукативни и практични рад, пре свега Канцеларије за младе и Волонтерског центра а у сарадњи са надлежним институцијама - Центром за социјални рад и Домом здравља Стари град, станицом полиције и организацијама цивилног друштва
- рад на побољшању положаја и социјалне заштите деце и младих без родитељског старања кроз програме помоћи и подршке у локалној заједници
- програми и мере у локалној заједници које доприносе превазилажењу и ублажавању проблема велике незапослености младих
- помоћ талентованој деци и младима
- помоћ деци и младима изложених занемаривању, злостављању и злоупотребама а у складу са домаћим законодавством и Конвенцијама о дечијим правима

Стари

- Побољшање положаја најстаријих суграђана/ки Старог града кроз примену програма, мера и пројеката који доприносе њиховом бољем социјалном, здравственом стању а тиме и укупном квалитету живота
- Побољшање положаја посебно осетљивих категорија старјих особа као што су теже оболели, особе са инвалидитетом, непокретни, психички оболели или једночлане породице
- Побољшање положаја старих који су изложени занемаривању или злостављању

- Развијање свести о потреби сваког појединца али и локалне заједнице да утиче на побољшање положаја старих особа кроз информативне кампање и појединачне акције и пројекте
- Сарадња јавног, приватног и цивилног сектора око налажења могућности за стварање услова да неискоришћени капацитети, знање и искуства које најстарији суграђани поседују буду искоришћени као значајан ресурс у локалној заједници и допринесу бољој међугенерациској сарадњи - **староградски модел** међугенерациске сарадње
- Сарадња са партнерима и заједничко аплицирање у оквиру домаћих и међународних пројеката који за циљ имају бољи здравствени и социјални положај наших суграђана/ки
- Развој интегративних услуга у локалној заједници

Особе са инвалидитетом

- Ажурирање података и стварање базе података о особама са инвалидитетом на територији Старог града
- Побољшање положаја особа са инвалидитетом кроз успостављање дневних центара (дневни центар за децу и особе са сметњама у развоју)
- Побољшање положаја особа са инвалидитетом кроз уклањање архитектонских баријера и иницирање постављања одговарајуће саобраћајне сигнализације, сензорних и тактилних помагала и других видова помоћи особа са инвалидитетом
- Развијање свести грађана/ки Старог града о проблемима особа са инвалидитетом у остваривању основних права а пре свега на рад и запошљавање, право да не буду изложени било каквом виду дискриминације, а кроз информативне кампање, конкретне мере, програме и примере добре праксе
- Сарадња јавног и приватног и цивилног сектора ради стварања услова за обуку и трајно запошљавање особа са инвалидитетом
- Побољшање информисаности особа са инвалидитетом о њиховим правима из области социјалне и здравствене заштите као и могућностима њиховог оспособљавања за рад и трајно запошљавање
- Оснаживање капацитета на локалном нивоу ради успостављања услуге становања уз подршку за особе са инвалидитетом која представља алтернативу за резиденцијални смештај

Незапослени

Побољшање информисаности незапослених лица кроз сарадњу са Националном службом за запошљавање, Клубом привредника Старог града и другим надлежним институцијама и домаћим и страним организацијама цивилног сектора

Организациона и финансијска помоћ ради стварања услова за запошљавање пре свега великог броја младих, лица старијих од 45 година, жена и особа са инвалидитетом као теже запошљивих категорија

Породице са егзистенцијалним проблемима

- Финансијска и хуманитарна помоћ појединцима и породици у тешкој материјалној, здравственој и породичној ситуацији
- Финансијска и хуманитарна помоћ самохраним родитељима

Жртве породичног насиља

- Сарадња јавног и цивилног сектора око налажења правих мера и активности које доприносе превенцији пре свега у процесуирању и поступању у ситуацијама насиља
- Сарадња на пројектима који доприносе ублажавању последица породичног насиља
- Информативне кампање и примери добре праксе из области заштите од насиља или ублажавања последица насиља
- Сарадња са стручњацима и надлежним институцијама као и организацијама цивилног друштва ради превентивног деловања на смањењу појава насиља у школама

- Побољшање положаја жртава насиља кроз пројекте и мере психо социјалне подршке и економског оснаживања

Избеглице и интерно расељена лица, азиланти и лица из процеса реадмисије

- Повереништво за избеглице Градске општине Стари град у складу са повереним пословима комесаријата за избеглице имиграције Републике Србије предузима мере и активности ради помоћи овим лицима и то:
  - Хуманитарна помоћ
  - Једнократне новчане помоћи
  - Решавање статусних питања
  - Изборно право

Роми

- Стварање услова за јединствену базу података о ромској популацији као и њиховим социјалним потребама
- Стварање услова да већи број ромске деце и младих настави школовање и професионално оспособљавање
- Финансијска и хуманитарна помоћ угроженим ромским породицама
- Програми и мере које доприносе разбијању стереотипа и појавама дискриминације у било ком облику према припадницима ромске популације

Маргинализоване групе (психијатријски болесници, породице палијативних болесника и друге маргинализоване групе и појединци)

- Мере програми и интегративне услуге које доприносе збрињавању и помоћи појединцима и породицама палијативних и психијатријских болесника и њихову интеграцију у локалну заједницу
- Побољшање информисаности породица палијативних и психијатријских болесника и других маргинализованих група
- Стварање предуслова за помоћ особама са менталним и интелектуалним тешкоћама за развој сродничког смештаја, сродничког хранитељства и хранитељства за децу са инвалидитетом

Анализа

Снаге:

- Стручност и професионална обученост кадрова
- Мотивисаност актера социјалне заштите (јавни, цивилни и приватни сектор)
- Спремност за едукацију и усавршавање
- Мотивисаност и спремност доносиоца одлуке у Управи градске општине о значају унапређења социјалне заштите на локалном нивоу
- Сервисна мрежа подршке грађанима (Канцеларија за младе, Волонтерски центар, Кол центар, бесплатна правна помоћ, Интересорна комисија, једнократне помоћи)
- Стручна и ефикасна општинска Служба за информисање
- Сарадња са невладиним сектором

Слабости:

- Недовољна финансијска средства у односу на потребе грађана/ки у сфери социјалне заштите
- Недовољна синергија и умреженост рада институција (хоризонтална и вертикална)
- Недовољни капацитети за збрињавање старијих лица и особа са сметањима у развоју и листе чекања за услуге социјалне заштите
- Непостојање квалитетне базе података о најрањивијим категоријама становника
- Недефинисаност ингеренција у области социјалне заштите између града, Градских општина и Републике
- Недовољна ефикасност у међуинституционалној заштити жртава насиља у породици

Могућности :

- Неискоришћена могућност боље сарадње са лицима и институцијама социјалне заштите на градском и републичком нивоу
- Недовољна сарадња са организацијама цивилног друштва
- Анимирање донатора
- Аплицирање и сарадња са европским институцијама (ЕУ Фондови)
- Обезбеђивање додатних финансијских средстава у оквиру јавно-приватног партнерства
- Аплицирање на јавне позиве и конкурсе града републике и министарстава а у сврху обезбеђивања додатних финансијских средстава

Препреке:

- Недовољне ингеренције градских општина
- Недовољна координираност у раду надлежног јавног сектора (државне институције)
- Недовољан информисаност грађана о правима у социјалној заштити
- Спорост у процесу децентрализације надлежности која мора бити компатибилна са потребним буџетским средствима
- Растуће сиромаштво
- Низак образовни ниво становништва
- Велика незапосленост
- Смањење општинског буџета

Крајњи корисници

- Деца и млади
- Стари
- Особе са инвалидитетом
- Жртве породичног насиља
- Незапослени
- Интерно расељена и избегла лица
- Породице са егзистенцијалним проблемима (вишечлане породице, самохранемајке и сл.
- Роми
- Маргинализоване групе (психијатријски болесници и породице палијативних болесника као и друге маргинализоване групе и појединци)

Кључни партнери:

- Градски центар за социјални рад одељење Стари град
- Дом здравља Стари град
- Основне и средње школе са Старог града
- Предшколска установа Дечји дани
- Невладин сектор
- Национална служба за запошљавање
- Полиција
- Институција правосуђа
- Клуб привредника Старог града
- Привредна комора Београда
- Градска управа града Београда и ресорни секретаријати
- Министарство рада и социјалне политике
- Црвени крст општине Стари град, града Београда и Србије
- Друге градске општине
- Медији
- Донатори и задужбинари
- Приватни сектор

Параметри и индикатори за одређивање успешности:

- Број услуга социјалне заштите
- Број корисника услуга
- Структура корисника услуга
- Степен задовољства корисника услуга
- Квалитет информисаности грађана
- Обим средстава за социјалну заштиту
- Структура засоцијалну заштиту (буџет, ЕУ фондови, донатори, јавно приватно партнерство и сл)
- Број пружалаца услуга

Тим за мониторинг:

Стални чланови:

- Члан већа задужен за област социјалне заштите
- Стручни сарадник задужен за буџет
- Стручни сарадник непосредно задужен за област социјалне заштите
- Повремени чланови:
- Стручна лица из Градског центра за социјални рад или друге инситуције социјалне заштите
- Стручна лица из невладиног сектора

Тим за евалуацију:

Стални чланови:

- Представник тима за мониторинг
- Представник општинске управе који процењује оправданост финансирања пројекта
- Стручни сарадник непосредно задужен за реализацију пројекта мера и активности

Повремени чланови:

- Стручна лица из Градског центра за социјални рад или друге институције социјалне заштите
- Стручна лица из невладиног сектора

Ресурси

- Канцеларија за младе са волонтерским сервисом
- Лице задужено за родну равноправност
- Савет за родну равноправност
- Повреништво за избегла и расељена лица
- Кол центар
- Комисија Председника за доделу финансијских средстава из буџета за физичка и правна лица
- Интерресорна комисија
- Бесплатна правна помоћ

Закључак

Развој социјалне заштите кроз програме, мере и активности које намерава да спроводи Градска општина Стари град зависи од даље децентрализације система социјалне заштите.

Процес приступања Европској унији и потребно усаглашавања наше законске регулативе са европском иде у правцу увођења нових интегративних услуга социјалне заштите на локалном нивоу.

Искуство које смо стекли у развоју модела социјално одговорне локалне заједнице, увођењем нових услуга социјалне заштите у локалну заједницу од 2008 године до данас, несумљиво ће помоћи да и овај програм унапређења социјалне заштите успешно реализујемо.

Израдом и усвајањем Програма унапређења социјалне заштите Градске општине Стари град, овај документ постаје полазна основа за реализацију пројеката социјалне заштите из домаћих али и ЕУ фондова. Увођењем нових интегративних услуга социјалне заштите на локалном нивоу и уз примену савремених модела и стандарда социјалне заштите унапредиће се не само положај вулнерабилних (рањивих) категорија, већ и квалитет живота свих суграђана/ки Старог града.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА ГРАДСКЕ ОПШТИНЕ

Дејан Ковачевић